

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

14. jaanuar 2021 *

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – ELTL artikkel 258 – Direktiiv 2003/96/EÜ – Energiatoodete ja elektrienergia maksustamine – Artiklid 4 ja 19 – Liikmesriigi autonoomse piirkonna kehtestatud õigusnormid – Aktsiisiga maksustatava bensiini ja diislikütuse ostutoetus – Artikli 6 punkt c – Aktsiisivabastus või -vähendus – Mõiste „kogu maksusumma või sellest osa tagasimaksmine“ – Tõendite puudumine selle ostutoetuse ja aktsiisi vahelise seose kohta

Kohtuasjas C-63/19,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 29. jaanuaril 2019 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: R. Lyal ja F. Tomat,

hageja,

versus

Itaalia Vabariik, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* G. M. De Socio,

kostja,

keda toetab:

Hispaania Kuningriik, esindajad: S. Jiménez García ja J. Rodríguez de la Rúa,

menetlusse astuja,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, kohtunikud M. Ilešič, E. Juhász (ettekandja), C. Lycourgos ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 16. juuli 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

otsuse

- 1 Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Itaalia Vabariik kohaldas Regione autonoma Friuli Venezia Giulia (Friuli-Venezia Giulia autonoomne maakond, Itaalia; edaspidi „maakond“) kehtestatud maakondlike õigusaktidega ette nähtud aktsiisimäärade vähendust mootorikütusena kasutatavale bensiinile ja diislikütusele nende toodete müügil selle maakonna elanikele, siis on Itaalia Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT 2003, L 283, lk 51; ELT eriväljaanne 09/01, lk 405), artiklitest 4 ja 19.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 2 Direktiivi 2003/96 põhjendused 2–5, 9 ja 24 on sõnastatud järgmiselt:
 - „(2) Selliste ühenduse sätete puudumine, millega kehtestatakse elektrienergia ja muude energiatoodete madalaim maksustamistase peale mineraalõlide, võib avaldada negatiivset mõju siseturu nõuetekohasele toimimisele.
 - (3) Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks ja ühenduse muu poliitika eesmärkide saavutamiseks on vaja ühenduse tasandil kehtestada suurema osa energiatoodete, sealhulgas elektrienergia, maagaasi ja kivisöe madalaim maksustamistase.
 - (4) Märkimisväärsed erinevused energia maksustamistasemete vahel liikmesriikides võivad kahjustada siseturu nõuetekohast toimimist.
 - (5) Liikmesriikide maksustamistasemete erinevusi saab vähendada, kehtestades ühenduse madalaima maksustamistaseme.

[...]

 - (9) Liikmesriikidele tuleks tagada paindlikkus, mis võimaldab määratleda iga liikmesriigi olusid arvestava poliitika ja seda rakendada.

[...]

 - (24) Liikmesriikidele tuleks anda luba teatavatel juhtudel maksust vabastada või maksustamistaset alandada, kui see ei kahjusta siseturu nõuetekohast toimimist ega too kaasa konkurentsi moonutamist.“
- 3 Direktiivi artiklis 4 on sätestatud:
 - „1. Maksustamistasemed, mida liikmesriigid kohaldavad artiklis 2 nimetatud energiatoodete ja elektrienergia suhtes, ei või olla madalamad kui käesoleva direktiiviga ettenähtud madalaim maksustamistase.
 2. Käesolevas direktiivis tähendab „maksustamistase“ kõiki kinnipeetavaid kaudseid makse (välja arvatud käibemaks), mis arvestatakse otse või kaudselt energiatoodete ja elektrienergia koguse alusel tarbimisse lubamise ajal.“

4 Nimetatud direktiivi artiklis 5 on sätestatud:

„Kui järgitakse käesoleva direktiiviga ettenähtud madalaimat maksustamistaset ning see on kooskõlas ühenduse õigusega, võivad liikmesriigid tingimusel, et maksude õigsust kontrollitakse, kohaldada erinevaid maksumäärasid järgmistel juhtudel:

- kui erinevad määrad on otseselt seotud toote kvaliteediga,
- kui erinevad määrad sõltuvad kütteks kasutatava elektrienergia ja energiatoodete tarbimise kogusest,
- järgmistel eesmärkidel: kohalik ühistransport (taksod kaasa arvatud), jäätmete kogumine, relvajõud, riigihaldus, puuetega inimesed, kiirabiautod,
- artiklites 9 ja 10 nimetatud energiatoodete ja elektrienergia äriotstarbelise ja muu kui äriotstarbelise kasutuse vahel.“

5 Sama direktiivi artikkel 6 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid võivad käesoleva direktiiviga ettenähtud maksuvabastuse anda või maksustamistaset alandada:

- a) otse;
- b) erinevate määrade kohaldamise kaudu;
- c) makstes tagasi kogu maksusumma või osa sellest.“

6 Direktiivi 2003/96 artikli 7 lõigetes 2 ja 4 on sätestatud:

„2. Liikmesriigid võivad teha vahet mootorikütusena kasutatava gaasiõli kaubandusliku ja mittekaubandusliku kasutuse vahel, tingimusel et järgitakse ühenduse madalaimat taset ning mootorikütusena kasutatava kaubandusliku kasutusega gaasiõli maksumäär ei ole madalam kui 1. jaanuaril 2003 kohaldatav liikmesriigi maksustamistase, olenemata sellest, mida on käesolevas direktiivis sätestatud seda kasutust käsitlevate erandite kohta.

[...]

4. Olenemata lõikest 2 võivad liikmesriigid, kes kehtestavad mootorsõidukitele või poolhaagisautorongidele, mis on ette nähtud ainult kaupade autoveoks, maanteekasutusmaksude süsteemi, kohaldada sellistes sõidukites kasutatava gaasiõli suhtes vähendatud maksumäära [...].“

7 Vastavalt selle direktiivi artiklitele 15–17 võivad liikmesriigid direktiivis nimetatud juhtudel anda ka maksuvabastuse või vähendada maksustamistaset.

8 Nimetatud direktiivi artikli 18 lõike 1 kohaselt on erandina selle direktiivi sätetest liikmesriikidel lubatud jätkuvalt kohaldada direktiivi II lisas sätestatud maksuvähendust või -vabastust. Kui komisjoni ettepaneku alusel tehtavast Euroopa Liidu Nõukogu eelnevast läbivaatusest ei tulene teisiti, kaotab see luba kehtivuse 31. detsembril 2006 või sama direktiivi II lisas kindlaksmääratud kuupäeval.

9 Direktiivi 2003/96 artiklis 19 on sätestatud:

„1. Lisaks eelmiste artiklite sätetele, eriti artiklitele 5, 15 ja 17, võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada liikmesriigil kehtestada täiendava maksuvabastuse või -vähenduse teatavatel poliitilistel kaalutlustel.

Liikmesriik, kes soovib sellist meedet rakendada, teatab sellest komisjonile ja esitab talle kogu asjakohase ja vajaliku teabe.

Komisjon vaatab taotluse läbi, võttes muu hulgas arvesse siseturu nõuetekohast toimimist ning vajadust tagada aus konkurents ning ühenduse tervishoiu-, keskkonna-, energeetika- ja transpordipoliitika toimimine.

Kolme kuu jooksul pärast kogu asjakohase ja vajaliku teabe saamist teeb komisjon ettepaneku, et nõukogu annaks loa kõnealust meedet rakendada, või teatab nõukogule põhjused, miks ta ei ole teinud ettepanekut anda luba kõnealust meedet rakendada.

2. Lõikes 1 nimetatud luba antakse kõige rohkem kuueks aastaks, kusjuures seda ajavahemikku võib pikendada lõikes 1 sätestatud korras.

3. Kui komisjon leiab, et lõikes 1 nimetatud maksuvabastust või -vähendust ei või enam kohaldada eelkõige ausa konkurentsiga, siseturu toimimise moonutamisega või ühenduse tervishoiu-, keskkonnakaitse-, energeetika- või transpordipoliitikaga seonduvatel kaalutlustel, teeb ta nõukogule asjakohased ettepanekud. Nõukogu teeb nende ettepanekute põhjal ühehäälselt otsuse.“

- 10 Direktiivi 2003/96 II lisas „Artikli 18 lõikes 1 osutatud vähendatud maksumäärad ja maksuvabastus“ oli Itaalia Vabariigile ette nähtud rida maksuvähendusi, mille hulgas oli „Friuli-Venezia Giulia piirkonnas tarbitava bensiini vähendatud aktsiisimäär, eeldusel et määrad on kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega ja eelkõige aktsiisi alammääradega“.

Itaalia õigus

- 11 Vastavalt 31. jaanuari 1963. aasta konstitutsioonilise seadusega (*legge costituzionale*; *GURI* nr 29, 1.2.1963, lk 554) vastu võetud Friuli-Venezia Giulia autonoomse maakonna eristatuudi (*Statuto speciale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia*) käesolevale vaidlusele kohaldatava redaktsiooni artikli 5 punktile 3 on sellel maakonnal seadusandlik võim nimetatud statuudi artiklis 51 ette nähtud maakondlike maksude kehtestamisel.
- 12 Friuli-Venezia Giulia maakonna eristatuudi artikli 49 punkti 7 *bis* kohaselt saab see maakond 29,75% bensiini aktsiisituludest ja 30,34% selles maakonnas transpordiks kasutatud diislikütuse aktsiisituludest, mis kogutakse selle maakonna territooriumil.
- 13 Selle statuudi artikli 51 neljanda lõigu punktis a on ette nähtud, et kui liidu riigiabi eeskirjadest ei tulene teisiti, võib maakond juhul, kui riik on selleks asjaomaste maksutulude puhul ette näinud võimaluse, muuta maksumäärasid, vähendada või suurendada neid, ületamata riigi õigusnormidega ette nähtud maksimaalset maksustamistaset, ning näha ette maksuvabastused või kehtestada maksu mahaarvamisi või maksuvähendusi maksustatavalt summalt.
- 14 Maakonna 11. augusti 2010. aasta seaduse nr 14, millega kehtestatakse maakonnas elavatele eraisikutele transpordikütuse ostutoetuse ja üksikisikute keskkonnahoidliku liikuvuse edendamise ja arendamise toetuse andmise eeskirjad (*legge regionale n 14, norme per il sostegno all’acquisto dei carburanti per autotrazione ai privati cittadini residenti in Regione e di promozione per la mobilità individuale*

ecologica e il suo sviluppo; *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia*, nr 19, 13.8.2010) käesolevas asjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „maakonnaseadus nr 14/2010“) artikli 1 lõikes 1 pealkirjaga „Eesmärgid“ on ette nähtud:

„[Maakond] näeb raske konjunktuurikriisi lahendamiseks käesoleva seadusega ette täiendavad erakorralised meetmed maanteeliikluse toetamiseks ja keskkonnasaaste vähendamiseks. Eelkõige:

- a) näeb ta ette eraviisiliseks maanteeliikluseks kasutatava mootorikütuse ostutoetuse meetmed;
- b) näeb ta ette meetmed, millega ergutatakse kasutama maanteeliikluseks põlevkütustest osaliselt või täielikult sõltumatuid mootoreid;
- c) toetab ta tehnoloogiaalast teadus- ja arendustööd põlevkütustest osaliselt või täielikult sõltumatute mootorite väljatöötamiseks;
- d) soodustab ta vähese keskkonnamõjuga mootorikütuste jaotusvõrgu laiendamist.“

15 Maakonnaseaduse nr 14/2010 artiklis 2 „Mõisted“ on sätestatud:

„1. Käesolevas seaduses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „toetusesaajad“:

- 1) maakonnas elavad füüsilised isikud, kes on selliste transpordivahendite omanikud või kaasomanikud, mille jaoks on lubatud anda transpordikütuste ostutoetust, see tähendab sõidukite ja mootorrataste tankimiseks kasutatava mootorikütuse ostutoetust, või isikud, kellel on selliste transpordivahendite kasutusvalduse õigus või kes rendivad neid kapitalirendi või liisinguga;

[...]

b) „transpordivahendid“: maakonna avalikesse sõidukiregistritesse kantud sõiduaudod ja mootorrattad, sealhulgas renditud või liisitud transpordivahendid, kui need kuuluvad punktis a nimetatud toetusesaajatele;

c) „identimiskaardid“: lisa A punktis 1 osutatud tehnilistele tunnustele vastavad kaardid;

[...]

f) „müügipunkt“: lisa A punktis 2 osutatud tehniliste tunnustega standardseadmed.“

16 Selle maakonnaseaduse artiklis 3 „Mootorikütuse ostutoetuse süsteem“ on sätestatud:

„1. Maakonnavalitsusel on õigus määrata transpordikütuse ostutoetusi toetusesaajate igal eraldi tankimiskorral ostetud koguse alusel.

2. Bensiini ja diislikütuse ostutoetused on vastavalt 12 senti liitri kohta ja 8 senti liitri kohta.

3. Lõikes 2 nimetatud bensiini ja diislikütuse ostutoetuse summat suurendatakse vastavalt 7 senti võrra liitri kohta ja 4 senti võrra liitri kohta toetusesaajate puhul, kes elavad omavalitsusüksustes, mis asuvad mäg- või poolmägipiirkondades, mis on nõukogu 28. aprilli 1975. aasta direktiiviga 75/273/EMÜ, mis käsitleb ühenduse ebasoodsate põllumajanduspiirkondade loetelu direktiivi 75/268/EMÜ (Itaalia) [(EÜT 1975, L 128, lk 72)] tähenduses, määratletud ebasoodsate või osaliselt ebasoodsate piirkondadena, ning samuti [komisjoni eri otsustes regionaalabi kohta] kindlaks määratud omavalitsusüksustes.

4. Kujunenud olukorrast lähtudes või maakonna eelarvevajaduste kaalutustel ning pärast konsulteerimist täitevkomisjoniga võib lõikes 2 osutatud toetusi ja lõikes 3 nimetatud suurendamise määra [Friuli-Venezia Giulia] maakonnavalitsuse otsusega kohandada vastavalt 10 ja 8 sendini liitri kohta bensiini ja diislikütuse puhul eraldi ning maksimaalselt kolmeks kuuks, mida on võimalik pikendada. Otsus avaldatakse väljaandes *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia*.

4 bis Ilma et see piiraks eelarve üldist tasakaalu, võib maakonnavalitsus erakorralisele majandusolukorrale reageerimiseks tõsta lõikes 3 nimetatud toetusi kuni 10 senti liitri kohta otsusega, mida kohaldatakse hiljemalt kuni 30. septembrini 2012.

5. Toetusesaajatel on õigus saada lõikes 2 nimetatud toetusi kõikidelt tankimistelt, mis tehakse käesolevas seaduses ette nähtud elektroonilistel viisidel kõikides maakonna territooriumil asuvates müügipunktides.

5 bis Artikli 8 lõikes 5 nimetatud lepingutes võib sätestada korra, mille kohaselt tehakse toetusesaajatele tagasimaksed juhul, kui tankimine tehakse väljaspool maakonna territooriumi.

6. Toetust ei maksta eraldi mootorikütuse tankimise korra pealt, kui soodustuse kogusumma on alla 1 euro.

7. Käesolevas artiklis osutatud toetust suurendatakse 5 sendi võrra liitri kohta, kui tangitaval sõiduautol on vähemalt üks nullemissioonimootor kombineeritud või koordineeritud bensiini- või diiselmootoriga.

8. Alates 1. jaanuarist 2015 vähendatakse lõikes 2 nimetatud tasusid muude kui lõikes 7 osutatud ja Euro 4 või madalama taseme keskkonnastandardi järgi heaks kiidetud sõidukite jaoks 50% võrra.

9. Lõikes 2 nimetatud toetusi ei määrata sõidukitele, mis on ostetud uuena või kasutatult pärast 1. jaanuari 2015, kui need erinevad lõikes 7 osutatud ja Euro 4 või madalama taseme keskkonnastandardi järgi heaks kiidetud sõidukitest.

9 bis Mis tahes muu soodustus maakonnas seoses mootorikütuse tankimisega on käesoleva artikli alusel määratud toetustega kokkusobimatu.“

17 Selle maakonnaseaduse artikli 4 „Loa saamise nõuded ja kord“ lõigetes 1 ja 3 on ette nähtud, et hinnaalanduse saamise loa väljastab huvitatud isikutele nende elukoha provintsi Camera di commercio, industria, artigianato ed agricoltura (kaubandus-, tööstus-, käsitööstus- ja põllumajanduskoda, Itaalia; edaspidi „kaubanduskoda“) ning et identimiskaarti võib kasutada ainult toetusesaaja või teine isik, keda toetusesaaja on nõuetekohaselt volitanud nimetatud sõidukit kasutama, mille korral jääb toetusesaaja vastutavaks identimiskaardi mis tahes kuritarvitamise eest, ainult selle sõiduki tankimiseks, mille jaoks luba antakse.

18 Maakonnaseaduse artiklis 5 „Elektroonilised makseviisid“ on sätestatud:

„1. Selleks et saada transpordikütuse ostul elektroonilisel kujul toetust, esitab toetusesaaja [...] maakonna territooriumil asuvate selliste rajatiste käitajale, kus asuvad müügipunktid (edaspidi „käitajad“), selle transpordivahendiga seotud identimiskaardi, mille jaoks see on väljastatud.

2. Käitaja peab kontrollima, et tangitav transpordivahend vastab tööpoolest identimiskaardil märgitule. Kontrolli võib läbi viia ka visuaalsete ja elektrooniliste seadmete abil või selliste seadmete abil, mis võimaldavad elektrooniliselt kontrollida, et tangitav sõiduk ja kasutatava kaardi andmed on omavahel vastavuses.

3. Pärast mootorikütuse tankimist on käitaja kohustatud viivitamatult tuvastama müügipunktist tangitud mahu liitrites ja selle elektrooniliselt registreerima ning väljastama toetusesaajale dokumendid, milles on märgitud B lisa punktis 3 osutatud toimingud ja andmed.

4. Toetusesaaja peab kontrollima, et tangitud kogus liitrites vastab saadud dokumentides märgitud kogusele.

5. Välja arvatud artikli 3 lõikes 5 *bis* osutatud juhul, maksab käitaja väljaarvutatud toetuse välja otse vastava mootorikütuse hinna vähendusena.

[...]“.

19 Maakonnaseaduse nr 14/2010 artikli 6 „Mitteelektrooniline makseviis“ lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud, et maakonnavalitsus võib otsustada võtta väljaspool maakonna territooriumi kasutusele toetusesaajatele transpordikütuste ostmisel antava toetuste mitteelektroonilised makseviisid ja et nendel juhtudel edastab toetusesaaja taotluse oma elukoha omavalitsusüksuses territoriaalselt pädevale kaubanduskojale.

20 Maakonnaseaduse artiklis 9 „Toetuse väljamaksmine“ on sätestatud:

„1. Müügipunktiga varustatud asutuste käitajatel on lubatud transpordikütuse ostutoetus välja maksta elektrooniliselt.

2. Käitajad ei maksa mootorikütuse ostutoetust, kui ilmneb, et selleks esitatud identimiskaart on välja antud muule sõidukile kui tangitav sõiduks, või et see kaart on desaktiveeritud.

3. Käitajad on kohustatud edastama müüdud transpordikütuse koguste andmed territoriaalselt pädevale kaubanduskojale elektrooniliselt [...] samal päeval või järgmisel tööpäeval.

4. Lõikes 3 osutatud andmeedastuse jaoks peavad käitajad müügipunkti vahendusel registreerima andmed kogu müüdud transpordikütuse koguse kohta nii, nagu need andmed tulenevad tankimisautomaadi arvestist, ja need kantakse Ufficio tecnico di finanza (finantsinspeksioon, Itaalia) registrisse.“

21 Maakonnaseaduse nr 14/2010 artiklis 10 „Toetustega seotud tagasimaksed“ on sätestatud:

„1. Maakonnavalitsus maksab toetusesaajatele välja makstud mootorikütuse ostutoetused käitajatele tagasi üldjuhul nädala kaupa.

2. Tagasimaksed tehakse andmete alusel, mida talletatakse elektroonilises andmebaasis, ilma et see piiraks tagasimakse peatamise või alusetult saadud toetuste sissenõudmise juhtusid.

[...]“.

Vaidluste taust

22 Selleks et võidelda asjaomase maakonna elanike harjumusega tankida oma sõidukite jaoks soodsa hinnaga mootorikütust Sloveenias, taotles Itaalia Vabariik 1996. aastal nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/81/EMÜ mineraalõlilede kehtestatud aktsiisi struktuuri ühtlustamise kohta (EÜT 1992, L 316, lk 12) artikli 8 lõike 4 alusel erandi tegemist, et kohaldada kõnealuses maakonnas mootorikütustele vähendatud aktsiisimäära.

- 23 Itaalia Vabariigile anti see erand nõukogu 22. aprilli 1996. aasta otsusega 96/273/EÜ, millega lubatakse teatavatel liikmesriikidel kohaldada teatavate eriotstarbeliste mineraalõlide suhtes kehtivaid vähendatud aktsiisimäärasid või aktsiisimaksust vabastamist või jätkata nimetatud vähenduse või vabastuse kohaldamist direktiivi 92/81 artikli 8 lõikes 4 sätestatud korras (EÜT 1996, L 102, lk 40).
- 24 Seejärel lubati Itaalia Vabariigil direktiivi 2003/96 artikli 18 alusel jätkata selle maakonna territooriumil tarbitud bensiinile vähendatud aktsiisimäära kohaldamist kuni 31. detsembrini 2006.
- 25 Itaalia Vabariik taotles 17. oktoobril 2006 direktiivi 2003/96 artikli 19 alusel erandi tegemist kõnealuse maakonna territooriumi jaoks.
- 26 Nimetatud liikmesriik võttis selle taotluse 11. detsembril 2006 tagasi.

Kohtueelne menetlus

- 27 Komisjon saatis 1. detsembril 2008 Itaalia Vabariigile ELTL artikli 258 esimese lõike alusel ametliku kirja, milles heideti ette mootorikütusena kasutatavale bensiinile ja diislikütusele vähendatud aktsiisimäärade kohaldamist nende toodete müügil Friuli-Venezia Giulia maakonna elanikele. Komisjoni sõnul olid sellist aktsiisimäärade vähendust ette nägevad õigusnormid vastuolus energiatoodete maksustamist käsitlevate liidu õigusnormidega, kuna selline vähendus ei kuulu direktiivis 2003/96 ette nähtud võimalike maksuvabastuste ja -vähenduste hulka.
- 28 Komisjon leidis, et liidu õigusega ei ole kooskõlas 28. detsembri 1995. aasta seadusega nr 549 riigi rahanduse ratsionaliseerimise meetmete kohta (legge n. 549, *Misure di razionalizzazione della finanza pubblica*; GURI nr 302, 29.12.1995, lk 5) ja maakonna 12. novembri 1996. aasta seadusega nr 47, millega kehtestatakse maakonnas sõiduautokütuse hinnavähendust tanklas käsitlevate riiklike õigusaktide rakenduseeskirjad ja kodanike harta eri institutsioonilistes sektorites rakendamise eeskirjad (legge regionale n. 47, *Disposizioni per l'attuazione della normativa nazionale in materia di riduzione del prezzo alla pompa dei carburanti per autotrazione nel territorio regionale e per l'applicazione della Carta del cittadino nei vari settori istituzionali*; *Bollettino ufficiale della Regione autonoma Friuli Venezia Giulia* nr 33, 14.11.1996; edaspidi „maakonnaseadus nr 47/96“), kehtestatud kord, millega antakse Friuli-Venezia Giulia maakonna elanikele õigus saada „tanklas“ bensiinihinna (alates 2002. aastast ka diislihinna) vähendust. Kõnealune kord nägi ette hinnaalanduse mootorikütuse lõpptarbijatele, kes elavad selles maakonnas. Selle korra rakendamiseks tegid mootorikütuse tarnijad müügipunktide käitajatele ettemaksed summas, mis vastasid hinnavähendustele, ja taotlesid seejärel sellelt maakonnalt tagasimaksmist.
- 29 Komisjon on seisukohal, et see kord kujutab endast aktsiisi õigusvastast vähendamist, mis toimub aktsiisi tagasimaksmise vormis. Komisjon märkis esiteks, et tagasimakse saaja on sama isik, kes on aktsiisikohustuslane; teiseks esineb otsene seos nende aktsiisikohustuslaste poolt, kes on mootorikütuse tarnijad, riigile makstud aktsiisisummade ja tagasimaksesummade vahel, mille need maksukohustuslased katavad tanklakäitajate eest, ning kolmandaks on kõnealuse korra eesmärk neutraliseerida olulised hinnaerinevused võrreldes naabri, Sloveenia Vabariigiga, kes ei olnud maakonnaseaduse nr 47/96 jõustumise ajal veel liidu liikmesriik.
- 30 Itaalia ametivõimud vastasid ametlikule kirjale 1. aprilli 2009. aasta kirjaga, milles rõhutasid, et maakonnaseadusega nr 47/96 kehtestatud kord ei avaldanud mõju maksustamiskorrale. Lisaks tõid need ametivõimud esile, et maakonnaseadusega nr 47/96 ette nähtud korra, mida komisjon taunib, oli maakondlik seadusandja juba ümber kujundanud. Selle õigusloomemeetme tagajärjel said tagasimakseid otse tanklate käitajad ja mitte mootorikütuse tarnijad.

- 31 Maakonnaseadusega nr 14/2010 kehtestati uus kord (edaspidi „vaidlusalune toetuskord“, mis oli mõeldud alandama lõpptarbija makstavat mootorikütuse lõpphinda ning see seisnes ametivõimude nendele toodetele antavas „ostutoetuses“. Vaidlusaluse toetuskorra kohaselt antakse maakonnas elavatele füüsilistele isikutele, kes on sõiduauto või mootorratta omanikud, tanklates mootorikütusena kasutatava bensiini või diislikütuse ostmise ajal kindlasummalist toetust ostetud bensiini ja diislikütuse liitri kohta, ja see erineb vastavalt mootorikütuse tüübile ja maakonna piirkonnale, kus on asjaomase tarbija elukoht (edaspidi „vaidlusalune toetus“). Vaidlusalust toetust maksavad lõpptarbijale otse tanklate käitajad, kellele maakondlik haldusasutus vastava summa hiljem hüvitab.
- 32 Pärast seda, kui komisjon oli palunud 11. mail 2011 Itaalia Vabariigilt selgitusi, vastasid selle liikmesriigi ametiasutused 13. juuli 2011. aasta kirjas, et vaidlusalust toetuskorda, mis kehtestati maakonnaseadusega nr 14/2010, hakatakse kohaldama 1. novembrist 2011.
- 33 Komisjon palus 12. aprillil 2013 Itaalia Vabariigilt uuesti selgitusi vaidlusaluse toetuse arvutamise korra kohta.
- 34 Itaalia ametiasutused selgitasid 16. mai 2013. aasta kirjas seda korda ja töid välja, et maakonna territoorium on jagatud kaheks piirkonnaks, kus on ette nähtud erinevad toetustasemed.
- 35 Komisjon saatis 11. juulil 2014 Itaalia Vabariigile täiendava ametliku kirja, milles ta heitis ette, et vaidlusalune toetuskord on vastuolus direktiiviga 2003/96, kuna tõi kaasa aktsiisi vähendamise, mis toimub aktsiisi tagasimaksmise vormis, mida ei ole selles direktiivis ette nähtud ja mida nõukogu selle direktiivi artikli 19 alusel ei ole lubanud.
- 36 Itaalia ametivõimud ei nõustunud 4. septembri 2014. aasta kirjas komisjoni täiendavas ametlikus kirjas esitatud argumentidega.
- 37 Komisjon saatis 11. detsembril 2015 Itaalia Vabariigile põhjendatud arvamuse, millele viimati mainitu vastas 11. veebruari 2016. aasta kirjaga.
- 38 Kuna see vastus komisjoni ei rahuldanud, esitas ta käesoleva hagi.

Menetlus Euroopa Kohtus

- 39 Euroopa Kohtu president andis 3. juuni 2019. aasta otsusega Hispaania Kuningriigile loa astuda menetlusse Itaalia Vabariigi nõuete toetuseks.
- 40 Koroonaviiruse levikuga seotud tervisekriisi tõttu tegi Euroopa Kohus ettekandja-kohtuniku ettepanekul pärast kohtujuristi ärakuulamist otsuse tühistada 23. aprilli 2020. aasta kohtuistung ja saatis pooltele 26. märtsi 2020. aasta otsusega küsimused kirjalikuks vastamiseks, millele komisjon, Itaalia Vabariik ja Hispaania Kuningriik vastasid.

Hagi

Poolte argumendid

Komisjoni argumendid

- 41 Komisjon märgib, et aktsiis on kaudne maks, millega maksustatakse teatud toodete tarbimist, ja et nende maksude majandusliku koormuse kannavad lõpptarbijad. Ei ole mingit kahtlust, et maakonna kehtestatud vaidlusalune toetuskord alandab lõpptarbijate kantavat kulu, kuna vähendab asjaomaste toodete maksustamist.
- 42 Vaidlusalune toetuskord, mis näeb ette, et kui maakonnas elav füüsiline isik ostab tanklast bensiini ja diislikütust, siis teevad tanklate käitajad talle kindlasummalise hinnaalanduse, mida kohaldatakse iga ostetud kütuse liitri suhtes ja mille summa maksab neile hiljem tagasi maakondlik haldusasutus, kujutab endast tegelikult direktiivi 2003/96 lubamatut kütuseaktsiisi vähendamist.
- 43 Komisjon selgitab seda etteheidet sellega, et direktiiv 2003/96 sisaldab tervet hulka sätteid, mis võimaldavad liikmesriikidel kohaldada maksuvähendusi, -vabastusi või erinevaid maksumäärasid teatud toodetele või kasutusviisidele. Sellega seoses viitab komisjon eelkõige selle direktiivi artiklitele 5, 7 ja 15–19. Liikmesriigid võivad neid maksuvähendusi, -vabastusi või erinevaid maksumäärasid rakendada nimetatud direktiivi artiklis 6 ette nähtud korras.
- 44 Kui liikmesriik kavatseb kohaldada piirkondlikul tasandil madalamat maksustamistaset, peab ta toimima kooskõlas direktiivi 2003/96 artikliga 19 ja seega taotlema selle sätte alusel nõukogult luba. Sellise loa puudumise korral rikub kõnealuse maakonna elanikele mootorikütuse aktsiisimäärade vähendamine selle direktiivi artikleid 4 ja 19.
- 45 Vaidlusaluse toetuskorra kvalifitseerimisel aktsiisimäärade lubamatuks vähendamiseks tugineb komisjon seisukohale, et kui liikmesriik annab liidu õigusega keelatud toetust, mida arvutatakse otseselt või kaudselt direktiivi 2003/96 kohaldamisalasse kuuluva energiatoote koguse alusel selle tarbimisse lubamise ajal, siis vähendab see toetus õigusvastaselt selle energiatoote maksukoormust. Sellisel juhul kompenseerib nimetatud toetus täielikult või osaliselt asjaomase toote aktsiisi. Kõnealuse meetme kirjeldamiseks kasutatud mõisted ei ole komisjoni väitel asjakohased. Tähtsad on üksnes selle meetme laad, tunnused ja mõju.
- 46 Komisjon märgib, et vaidlusalust ostutoetust antakse kindla suurusega summana ostetud mootorikütuse koguse kohta, mis vastab aktsiisisumma kindlaksmääramisel kasutatavale arvutusmeetodile.
- 47 Euroopa Kohtu 25. aprilli 2013. aasta kohtuotsusest komisjon vs. Iirimaa (C-55/12, ei avaldata, EU:C:2013:274) tuleneb, et üks viisidest, kuidas liikmesriigid võivad teha maksuvabastusi või -vähendusi, on „kogu maksusumma või osa sellest tagasimaksmine“ vastavalt direktiivi 2003/96 artikli 6 punktis c sätestatule. Selleks et tuvastada aga aktsiisi tagasimaksmine selle sätte tähenduses, ei ole tähtsust sellel, et isik, kes on aktsiisikohustuslane, ei ole vaidlusalust ostutoetust saav isik.
- 48 Lisaks peab komisjon kõnealuse korra selle sätte tähenduses „aktsiisi tagasimaksmiseks“ määratlemisel määravaks järeldust, et vaidlusalust ostutoetust makstakse avaliku sektori vahenditest ja käesoleval juhul maakonna eelarvevahenditest. Sellistest vahenditest tagasimaksmise tagajärjeks on komisjoni väitel nimelt toote maksustamise neutraliseerimine.

- 49 Selles osas ei ole oluline, et vaidlusalust toetuskorda rahastatakse kõnealuse maakonna üldtuludest ja mitte konkreetselt sellest aktsiisiosast, mille riik maksab pärast aktsiisi kogumist sellele maakonnale. Tähtis ei ole ka asjaolu, et selle maakonna elanikele makstakse vaidlusalust ostutoetust ka mootorikütuse ostmisel väljaspool seda maakonda.
- 50 Komisjon märgib esiteks, et varem oli Itaalia Vabariigil juba lubatud vähendada selle maakonna territooriumil tarbitud mootorikütuse aktsiisimäära ja seejärel esitati 17. oktoobril 2006 taotlus erandi tegemiseks samale maakonnale direktiivi 2003/96 artikli 19 alusel, mille see liikmesriik 11. detsembril 2006 tagasi võttis. Komisjon leiab, et vaatamata aastate jooksul toimunud muudatustele oli hinnaalanduskorral, mis kehtestati maakonnaseadusega nr 47/96, üldjoontes samasugune struktuur ja mõju kui vaidlusalusel toetuskorral.
- 51 Teiseks toob komisjon esile, et nõukogu on direktiivi 2003/96 artikli 19 alusel juba andnud loa teatud hulga aktsiisivähendustele mõne liikmesriigi konkreetses piirkonnas või alal. Sellega seoses mainib ta muu hulgas nõukogu 25. septembri 2017. aasta rakendusotsust (EL) 2017/1767, millega lubatakse Ühendkuningriigil kohaldada vähendatud maksumäära Sise- ja Välis-Hebriididel, Põhja saartel, Clyde'i lahe saartel ja Scilly saartel tarbitavate mootorikütuste suhtes kooskõlas direktiivi 2003/96/EÜ artikliga 19 (ELT 2017, L 250, lk 69), ning nõukogu 2. märtsi 2015. aasta rakendusotsust (EL) 2015/356, millega lubatakse Ühendkuningriigil kohaldada teatavates geograafilistes piirkondades mootorikütustele erinevaid maksumäärasid vastavalt direktiivi 2003/96/EÜ artiklile 19 (ELT 2015, L 61, lk 24). Komisjon märgib, et Ühendkuningriigi kehtestatud kord Hebriididel, Clyde'i lahe saartel ja Scilly saartel tarbitud kütuste jaoks on sisuliselt identne vaidlusaluse toetuskorraga.
- 52 Lisaks leiab komisjon kõnealuse maakonna elanikele antava ostutoetuse ja mootorikütuse hinna komponendiks oleva aktsiisi vahelise seose kohta, et asjaolu, et aktsiisi ja vaidlusaluse ostutoetuse vastavad summad ei lange kokku, ei ole tähtis, kuna aktsiisi tagasimaksmine võib olla ka osaline. Asjaolul, et mootorikütuse hinnakomponent, mis koosneb mootorikütuse tootmiskulust, on suurem kui vaidlusalune ostutoetus, ei ole samuti tähtsust ega muuda mingil moel asjaolu, et selle ostutoetuse maksmine kujutab endast aktsiisi tagasimaksmist.

Itaalia Vabariigi argumendid

- 53 Itaalia Vabariik möönab, et selle direktiivi põhjenduse 9 kohaselt liikmesriikidele tagatud „paindlikkus, mis võimaldab määratleda iga liikmesriigi olusid arvestava poliitika ja seda rakendada“, ei tähenda, et liikmesriikidel oleks vabadus kehtestada erinevaid maksustamistasemeid, kuna nad võivad seda teha üksnes direktiivi nende sätete raames, mis näevad selleks ette erandid.
- 54 Seega peaks vaidlusaluse toetuskorraga taotletav eesmärk hõlmama eelkõige direktiivi 2003/96 artiklites 5, 15 ja 17 loetletud juhtumeid. Kui tegemist on „teatud poliitiliste kaalutlustega“ seotud erinevate eesmärkidega, peaks asjaomane liikmesriik vastavalt selle direktiivi artiklile 19 taotlema luba nõukogult, kes võib ühehäälselt otsustades lubada täiendavate maksuvabastuste või -vähenduste kehtestamist. Itaalia Vabariik rõhutab, et need piirangud kehtivad siiski üksnes juhul, kui liikmesriik soovib kehtestada meetme, mis seisneb energiatoodetele „maksuvabastuse andmises või maksustamistaseme alandamises“, ning seega ei kohaldu need piirangud riigisisese meetme suhtes, millel selline mõju puudub.
- 55 Seoses sellega leiab Itaalia Vabariik, et tuvastamaks, kas ta on rikkunud oma kohustusi või mitte, tuleb eelkõige lähtuda direktiivi 2003/96 artikli 6 punktist c, mis hõlmab direktiivi kohaldamisalasse juhud, mil maksuvabastus või maksustamistaseme alandamine toimub „makstes tagasi kogu maksusumma või osa sellest“. Selle liikmesriigi sõnul tõlgendab komisjon direktiivi artikli 6 punkti c liiga laialt, leides, et igasugune aktsiisiga maksustatava kaubaga seotud toetus või makse kujutab endast ainuüksi seetõttu, et neid rahastatakse avaliku sektori vahenditest, aktsiisi tagasimaksmist ja tähendab seega selle direktiivi rikkumist.

- 56 Itaalia Vabariik on seisukohal, et maksusumma on direktiivi 2003/96 artikli 6 punkti c tähenduses täielikult või osaliselt tagasi makstud, kui maksuhaldur tagastab maksukohustuslasele varem tasutud aktsiisi. Ta leiab seetõttu, et riigisiseseid või maakondlikke meetmeid, millel ei ole selle direktiivi artikli 6 punktis c määratletud tunnuseid, tuleb pidada nimetatud direktiivi kohaldamisalast välja jäävateks ning need kuuluvad liikmesriikide kaalutusõiguse hulka.
- 57 Itaalia Vabariik väidab, et vastupidi juhtumile, milles tehti 25. aprilli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (C-55/12, ei avaldata, EU:C:2013:274), kus riigisisestes õigusnormides oli sõnaselgelt märgitud, et tagasimakse ese on mootorikütuse hinna „aktsiisi“ koostisosa, ei saa Euroopa Kohus käesolevas kohtuasjas sellest eeldusest lähtuda. Komisjoni kohustus on tõendada, et vaidlusaluse toetuse puhul on tegelikult tegemist aktsiisi tagasimaksmisega. Komisjon ei ole aga sellist tõendit esitanud.
- 58 Itaalia Vabariik täpsustab selles osas, et ka 25. aprilli 2013. aasta kohtuotsusest komisjon vs. Iirimaa (C-55/12, ei avaldata, EU:C:2013:274) ei saa järeldada, et direktiivi 2003/96 artikli 6 punkt c hõlmab kõiki aktsiisiga maksustatavale kaubale avaliku sektori vahenditest toetuse andmise juhtumeid, vaid pigem hõlmab see säte ainult nende summade maksmist, mis ühel või teisel viisil jäävad seotuks esialgu makstud aktsiisiga. Ta rõhutab, et vaidlusalust ostutoetust antakse lõpptarbijatele ning et puudub igasugune seos maksukohustuslaste poolt esialgu tasutud maksu ja maakonna elanikele maakonna eelarvest makstud rahasumma vahel.
- 59 Selleks et tõendada seose puudumist aktsiisikohustuslaste poolt esialgu tasutud aktsiisi ja vaidlusaluse ostutoetuse vahel, viitab Itaalia Vabariik sisuliselt järgmistele asjaoludele.
- 60 Esiteks on vaidlusaluse ostutoetuse saajad füüsilised isikud, kes elavad kõnealuse maakonna territooriumil ja kes ei ole aktsiisikohustuslased.
- 61 Teiseks ei rahastata seda ostutoetust aktsiisitulust, mille riik kannab üle maakonnale, vaid maakonna üldtuludest.
- 62 Kolmandaks makstakse seda toetust selle maakonna elanikele ka mootorikütuse tankimisel väljaspool maakonna territooriumi.
- 63 Neljandaks lasub sama toetuse maksmise kohustus tanklate käitajatel, kes kannavad selle kulu ajutiselt, enne kui maakonna haldusasutus selle hiljem hüvitab. Need käitajad ei ole ka mootorikütuse aktsiisikohustuslased. Selles osas märgitakse, et Itaalia õiguskord ei näe ette komisjoni viidatud võimalust, et mootorikütuse jaotusrajatis võib teatud juhtudel täita sellise maksulao ülesannet, millel on õigus mootorikütust turule viia, mistõttu ei saa selline rajatis kunagi olla aktsiisikohustuslane.
- 64 Viiendaks annab vaidlusalust toetust maakond, samas kui kütuseaktsiis on riigi kogutav maks, mis kuulub tasumisele siis, kui kütus pumbatakse tankla tsisternidesse.
- 65 Kuuendaks määratakse ostutoetus teistsuguste kriteeriumide alusel kui need, millel põhineb aktsiisiga maksustamine. Selle summa erineb sõltuvalt mootorikütuse liigist ja piirkonnast, kus toetusesaaja elab.
- 66 Seitsmendaks ei ole vaidlusaluse toetuskorra eesmärk seotud mootorikütuse hinna „aktsiisi“ komponendiga, vastupidi sellele, millega oli tegu kohtuasjas, milles tehti 25. aprilli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (C-55/12, ei avaldata, EU:C:2013:274).
- 67 Lõpuks ja kaheksandaks on vaidlusalust ostutoetust võimatu objektiivselt seostada mootorikütuse hinna „tanklahinna“ „aktsiisi“ komponendiga. See toetus on pigem seotud selle hinna „tootmiskulude“ komponendiga, mille summa on suurem, kuna selle eesmärk on tasakaalustada seda kulu maakonnas,

mida iseloomustab taristu puudumine. Nimelt on kütusehinna suured kõikumised Itaalia territooriumil maakonniti tingitud üksnes „tootmiskulu“ komponendist, mida omakorda mõjutab taristutase igas maakonnas.

Hispaania Kuningriigi argumendid

- 68 Hispaania Kuningriik leiab, et vaidlusalune toetuskord, mille näeb ette maakonnaseadus nr 14/2010, kujutab endast maakonna elanikele mootorikütuse ostmiseks antavat abi, mille eesmärk on vähendada lisakulu, mis tuleneb asjaolust, et mootorikütuse tootmiskulu on selles maakonnas kõrgem.
- 69 See liikmesriik toob esile hulga asjaolusid, mis tema arvates võimaldavad kinnitada, et vaidlusalune toetus on täiesti sõltumatu mootorikütusele kohaldatavast aktsiisist.
- 70 Esiteks tuleb kogu aktsiis riigile tasuda kütuse tarbimisse lubamisel. Teiseks ei rahastata vaidlusalust ostutoetust mitte aktsiisitulust, mille riik kannab üle maakonnale, vaid maakonna üldtuludest. Seda toetust makstakse pealegi ka siis, kui selle toetuse saajad tangivad kütust teistes Itaalia maakondades. Kolmandaks ei maksta seda toetust mitte aktsiisikohustuslasele vaid maakonna territooriumil elavatele füüsilistele isikutele. Neljandaks annavad ostutoetust saajatele tanklate käitajad ja selle hüvitavad viimati nimetatutele maakonna haldusasutused. Lõpuks ja viiendaks määratakse vaidlusaluse ostutoetuse saamise õigus kindlaks sellise kriteeriumi alusel, millel ei ole mingit seost aktsiisiga, ja kindla suurusega summamana, olenemata asjaomase mootorikütuse aktsiisimäärast.
- 71 Hispaania Kuningriik leiab, et kindlasummalist piirkondlikku abi, mis on madalam mootorikütuse tootmiskulust ja mida reguleerivad õigusnormid ei ole maksuõiguslikud, ei saa pidada mootorikütusega seotud maksukoormuse vähendamise meetmeks.
- 72 Tegelikult moodustub lõpptarbijalt võetav mootorikütuse müügihind mitmest tegurist, see tähendab esiteks toornafta hinnast ja rafineerimismarginaalist; teiseks müügikulust ja müügikohani transportimise kulust ning kolmandaks hinna sellistest maksukomponentidest nagu aktsiis ja käibemaks.

Euroopa Kohtu hinnang

- 73 Komisjon väidab, et kehtestades vaidlusaluse toetuskorra, mis näeb ette, et kõnealuses maakonnas elavatele füüsilistele isikutele antakse mootorikütusena kasutamiseks ostetud bensiinilt ja diislikütuselt kindlasummalist hinnaalandust, on Itaalia Vabariik kehtestanud vähendatud aktsiisi maksusumma tagastamise vormis, rikkudes kohustusi, mis on talle pandud direktiivi 2003/96 artiklitega 4 ja 19.
- 74 Siinkohal tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale, mis käsitleb tõendamiskoormist ELTL artiklil 258 põhinevas liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise menetluses, on komisjonil kohustus tõendada, et väidetav rikkumine on aset leidnud. Nimelt peab komisjon esitama Euroopa Kohtule vajalikud tõendid, mis võimaldavad kohtul rikkumise tuvastada, ilma et toetutaks seejuures lihtsalt oletustele (5. septembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Itaalia (bakter *Xylella fastidiosa*), C-443/18, EU:C:2019:676, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 75 Nähes ette energiatoodete ja elektrienergia ühtlustatud maksustamise korra, on direktiivi 2003/96 eesmärk, nagu nähtub selle põhjendustest 2–5 ja 24, edendada siseturu nõuetekohast toimimist energiasektoris, vältides eelkõige konkurentsimoonutusi (30. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Autoservizi Giordano, C-513/18, EU:C:2020:59, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika). Selleks on direktiivi artikli 4 lõikes 1 nõutud, et maksustamistasemed, mida liikmesriigid kohaldavad artiklis 2 nimetatud energiatoodetele ja elektrienergiale, ei või olla

madalamad kui direktiiviga ette nähtud madalaim maksustamistase, mida hõlmavad eelkõige selle artiklites 5 ja 7 ning 15–19 esitatud rida sätteid, mis võimaldavad liikmesriikidel kohaldada maksuvähendusi, -vabastusi või erinevaid maksumäärasid teatud toodetele või kasutusviisidele.

- 76 Komisjoni arvates tuleneb viimati nimetatud sätetest, et kui liikmesriik kavatseb piirkondlikul tasandil kohaldada madalamat maksustamistaset, nagu Itaalia Vabariik on teinud vaidlusaluse toetuskorraga, on ta ainus võimalus tugineda nimetatud direktiivi artiklile 19, mis eeldab, et ta taotleb nõukogult selle sätte alusel luba.
- 77 Selleks et teha kindlaks, kas on toimunud komisjoni väidetud rikkumine, tuleb kontrollida eeldust, millele ta tugineb, ja sellest lähtuvalt hinnata, kas vaidlusalune toetuskord tuleb liigitada „kogu maksusumma või osa sellest tagasimaksmiseks“ selle direktiivi artikli 6 punkti c tähenduses.
- 78 Tegelikult eeldab nimetatud direktiivist tulenevate kohustuste rikkumise, mis seisneb aktsiisi lubamatus vähendamises, tuvastamine, et selline vähendamine on aset leidnud ühel sama direktiivi artiklis 6 loetletud kolmest viisist. Vaidlusaluse toetuskorra puhul tuleb nende kolme viisi hulgast kõne alla vaid kogu maksusumma või sellest osa tagasimaksmine.
- 79 Sellega seoses tuleb tõdeda, et selle toetuskorra kvalifitseerimiseks „tagasimaksmiseks“ direktiivi 2003/96 artikli 6 punkti c tähenduses on vaja, et selle korra alusel makstud summa pärineks Itaalia riigi poolt sisse nõutud aktsiisisummadest või vähemalt seda, et kõnealune makstud summa oleks Itaalia riigi poolt sisse nõutud aktsiisidega tegelikult seotud nii, et kõnealune toetuskord võiks neutraliseerida või vähendada kütuseaktsiisi.
- 80 Nõustuda ei saa komisjoni argumendiga, mille kohaselt maksu tagasimaksmise raames tasutud summade päritolu ei ole oluline, kui need pärinevad riiklikest vahenditest.
- 81 Sellega seoses tuleb muu hulgas märkida, et käesoleva hagi raames ei ole komisjon vaidlustanud asjaolu, et vaidlusalust toetuskorda rahastatakse maakonna üldeelarvest, mitte konkreetselt kütuseaktsiisist, mille Itaalia riik on sellesse eelarvesse üle kandnud. Sellise ülekandmise teel makstud summad kuuluvad maakonna üldeelarvesse ja kaotavad seal igasuguse individualiseerituse.
- 82 Komisjon ei ole käesolevas asjas mingil moel viidanud ega tõendanud objektiivse seose olemasolu vaidlusaluse toetuskorra finantsallika ja nende maksutulude vahel, mis Itaalia riik kogub kütuseaktsiisist, millest osa kantakse seejärel maakonna üldeelarvesse.
- 83 Lisaks, nagu märkis sisuliselt ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 103, võib asjaolu, et kõnealuse maakonna territooriumil elavad füüsilised isikud saavad toetust ka siis, kui nad ostavad mootorikütust teistes Itaalia maakondades, seada kahtluse alla seose olemasolu selle toetusena makstud summa ja saadud aktsiisisummade vahel.
- 84 Veel tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 79 esitatud kaalutlusi arvestades tõdeda, et komisjon ei ole ka tõendanud, et vaidlusalune toetuskord kujutab endast kütuseaktsiisi neutraliseerimist või vähendamist.
- 85 Nagu väidab Itaalia Vabariik, keda selles küsimuses toetab Hispaania Kuningriik, ületab mootorikütuse tootmiskulu vaidlusaluse ostutoetuse summat, mistõttu ei saa välistada, et see kord võib leevendada kõrgemate tootmiskulude mõju kütuse lõpphinnale, kuna need kulud, mille suurus võib maakonniti oluliselt erineda, võivad põhjustada kütuse hinnaerinevusi sõltuvalt maakonnast.
- 86 Ent nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 105 ja 108, ei ole komisjon viidanud konkreetsetele andmetele, et põhjendada oma väidet selle kohta, et vaidlusalune toetuskord neutraliseerib või vähendab kütuseaktsiisi, mistõttu on see väide samastatav oletusega. Nagu on märgitud ettepaneku punktis 109, on nimelt võimatu kindlalt järeldada, et kütuse hinna alandamine kujutab endast selle aktsiisi vähendamist.

- 87 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et komisjon ei ole tõendanud, et vaidlusaluse toetuskorra alusel makstud summade ja kõnealuse maakonna elanikele müüdnud mootorikütuselt aktsiisina sisse nõutud summade vahel on tegelik seos, mistõttu toob see toetuskord kaasa aktsiisi neutraliseerimise või vähendamise selle toetuse abil.
- 88 Vastab küll tõele, et iseenesest ei välista asjaolu, et aktsiisikohustuslased ja vaidlusaluse ostutoetuse saajad on erinevad, selle maksu tagasimaksmise tuvastamist, nagu nähtub 25. aprilli 2013. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* Iirimaa (C-55/12, ei avaldata, EU:C:2013:274). Aga nagu on märgitud kohtujuristi ettepaneku punktis 94, on siiski veel vaja tõendada, et selle toetuse ja kütuse ostmisel tasumisele kuuluva aktsiisi vahel on tegelik seos.
- 89 Samamoodi ei näita asjaolu, et vaidlusalust ostutoetust antakse ostetud kütuse kogusest lähtudes ja et selle summa erineb vastavalt kogusele, ka seose olemasolu selle toetuse ja aktsiisi vahel. Nimelt on see erinevus tingitud üksnes sellest, et samamoodi nagu vaidlusalust ostutoetust tuleb kütuseaktsiisi tasuda ostetud kütuseliitrit, ilma et ainuüksi selline arvutusviisi sarnasus võiks seada kahtluse alla käesoleva kohtuotsuse punktis 87 esitatud järelduse. Lisaks olgu märgitud, et erinevalt aktsiisist on see ostutoetus väljendatud kindlasummaliselt ja see varieerub ka sõltuvalt piirkonnast, kus soodustatud isik elab.
- 90 Asjaolu, et varasemale toetuskorrale, mille mõni element sarnaneb vaidlusaluse toetuskorraga, tehti direktiivi 2003/96 sätete või selles valdkonnas varem kehtinud liidu õigusnormide alusel lubatud erand, saab olla vaid kaudne tõend, mis õigustab uue korra, see tähendab vaidlusaluse toetuskorra, liidu õigusele vastavuse kontrollimist, kuid see ei saa ette kindlaks määrata selle kontrolli tulemust.
- 91 Sama kehtib asjaolu kohta, et nõukogu on direktiivi 2003/96 artikli 19 alusel heaks kiitnud mõne riigisisese korra, mis on vaidlusaluse toetuskorraga teatud määral sarnased.
- 92 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et komisjon ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud, et kehtestades vaidlusaluse toetuskorra, mis näeb ette, et kõnealuses maakonnas elavatele füüsilistele isikutele tehakse mootorikütusena kasutamiseks ostetud bensiinile ja diislikütusele kindlasummalist hinnaalandust, on Itaalia Vabariik kehtestanud vähendatud aktsiisi maksusumma tagastamise vormis, ega ole seega tõendanud, et see liikmesriik on rikkunud kohustusi, mis on talle pandud direktiivi 2003/96 artiklitega 4 ja 19.
- 93 Järelikult tuleb komisjoni hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 94 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Itaalia Vabariik on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.
- 95 Vastavalt kodukorra artikli 140 lõikele 1, mille kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud, tuleb Hispaania Kuningriigi kohtukulud jätta tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

3. Jätta Hispaania Kuningriigi kohtukulud tema enda kanda.

Allkirjad